

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Ненадовићъ.

Изази свакогь Че-
твртка. }

Београдъ 6. Априла.

Цѣна в годниш. 8, по-
год. 4, а на три мес. 2 цв.

РАЗМЫШЛЯВАНЈА.

Одъ М.

Съ огромне куле храма светогь
Што тако силно грми гласъ
Сливене тврде масе доле,
Гласъ громкомъ хукомъ пуни васъ?
На скупъ не зове браћу мирну,
Да песмомъ славе Бога свогь,
Нит' пожаръ силный срушит' прети,
У пепео зграде града могь!
Не тутњи непогода дальна,
Нит' ветаръ таре грозный градъ
Да шумомъ громкимъ упропасти
Тежака плодомъ богатъ раадъ! —
Не прати л' когь покойногь тужно
У тамный, ускій, страшный гробъ,
Там', гди е конаць свию желя,
Гди навекъ земный заспи робъ? —
О, слутньо страшна, у истину
Как' претвори се нагло ты!
Гле! путь савь людство закрчило,
А скрушенымъ са срцемъ сви.
Изъ тесны грудій гласъ продире
Претешке туге, жалости;
Пре Бога земногь, гробу носе,
Садъ сама кожа и кости. —
Ахъ, съ Богомъ сређный покойниче!
Та страшна судба чека све,
Юнаке врстне, слабе бедне,
Богате, горде цареве.
Почивай тихо покойниче,
Гди тамнымъ крылма трепти ноћь,
Ужасомъ, страомъ и одбја
Одъ гробне грудве сваку моћь!
Там' брига не достиже црна,
Нит' бледа жалость диже станъ;
Несреће, беде трусъ громовный
Не прати кратакъ, ведрый данъ.
Там' не прсбја злобе стрела,
Нит' зависть лютый оштрый зубъ,
Неправде, злата сила страшна
Не руши мира крепкій стубъ.

Там' вечный покой тихо влада
И вечногь мира блаженъ санъ,
На беде, муке успаваногь
Не диже съ одра бурный данъ. —
Ахъ земный животъ ние друго,
Но страшне смрти вечный трагъ:
Створенъ цело, светъ огромный
Тай мора прекорачит' прагъ.
Да смрти ние, небы было
На земљи никадъ живота:
Безъ ладногь снега, седе зиме
Не цвета Мая дивота.
Подъ тврдомъ коромъ леда, снега,
(Незналца оку вечна ноћь,)
Сазрева новъ на животъ тайно
Природе ствараюће моћь.
У свету непропада ништа,
Све рађа с' едно одъ другогь;
Не животъ, само форму меня
Смртъ закона природногь.

(Продужение слѣдуе)

О ПРЕЗИРАНЮ СМРТИ.

(Изъ Монтаня.)

Наша се вера ние ни на какавъ постојанин те-
мель човеческій ослонила, као на презиранъ смр-
ти. Не само збогъ тога, што насъ умна размышля-
ваня къ томе воде, еръ што бы се страшили стварь
какву изгубити, коя се изгубити, а не ожалити да-
е? но и збогъ тога, што намъ смртъ на различите
начине прети, ние ли намъ горе съ тымъ, што ће-
мо се свию начина страшити, него што ћемо еданъ
трпити? Нашто намъ бринути се о томъ, кадъ ће-
мо умрети? кадъ се избећи неможе. Кадъ е Со-
крату речено: „Тебе су 30 тирана на смртъ осуди-
ли,“ одговорю е онъ: „а ньи е природа!“

Каква лудость мучити се съ точкомъ прелаз-
ка къ избавленю одъ свию мука. Као што е рође-
нъ наше, рођенъ свию стварій за насъ было, тако
ће исто смртъ свию стварій за насъ, наша смртъ

быти. Збогъ тога е равна лудость плавати, што после сто година нећемо више живити, као, што пре сто година нисмо живили. Смртъ е почетакъ новогъ живота: тако смо исто плакали, тако намъ е исто теготно было у саданній овай животъ ступити, и тако смо исто плакали, кадъ смо старо наше покривало оставили, и кадъ смо кадъ у животъ овай ступили. „Бданпутъ, као неданпутъ“ вели пословица. Да ли е дакле разумно тако дуго ствари оне странити се, коя тако мало трае? Дуго живити и мало живити, збогъ смрти е, све едно. Брѣ дугачко и кратко не мери оне ствари, које више нису.

Аристотель вели: „На реки Хишпанисъ налазе се мала насекома, коя само еданъ данъ живе. Оно насекомо које у 8 сатѣй сютра умире, умире у својој младости; а оно, које у вече у 5 сатѣй умире, умире одъ слабости у старости.“ Ко се одъ насъ не руга, кадъ чуе, да се важность среће или несреће у разлики овы дужина живота полагае? Више или мањѣ у нашемъ животу, сравнио съ вечностѣу, или и съ травњѣмъ брегова, река, звезда, дрва, или башѣ и са самымъ животомъ неки животиня, нѣ мањѣ смешно. Али, велите вы, природа насъ на то преморава! Идите изъ овогъ живота, вели вамъ она, као шта сте у нѣга и ушли. Онымъ истымъ путемъ, коимъ сте изъ смрти у животъ путовали, путуйте опетъ, безъ страа и ужаса, изъ живота къ смрти. Смртъ е вапа, часть поредка светскогъ, часть живота светскогъ. Вальда бы сте ради были, да за вашу любовь красну ону свезу стварѣй нарушимъ? Смртъ е условіе нашегъ саздана; часть нашегъ собственогъ существа; вы сами одъ себе бежите. Быће е ово, које уживате, узаймно притяжаваѣ смрти и живота, тренутакъ нашегъ рођеня, почетакъ е нашегъ пута, кои како къ смрти, тако и животу води.

(Продуженіе слѣдуе.)

НАПРЕДАКЪ И НАЗАДАКЪ.

Садашњи светъ иде у напредакъ съ великимъ корацѣма, у наукама, изображенію, и разнимъ изобрѣтеніямъ. Коигодъ иде за светомъ напредъ, онъ остае натрагъ, изгледа спрема нѣга, као сирома спрема богатогъ, као невѣжа спрема мудрога, и као простака спрема изображеногъ, и съ тимъ долази у сиромаштво и бѣдно станѣ. Ако бы навѣвъ майсторъ и сада правіо альине, као што е правіо пре 30 година, небы му иѣ имао ко купити, и остао бы безъ леба, ако бы чизмаръ правіо чизме као пре 30 година небы му иѣ имао ко купити и остао бы безъ леба. Ако бы докторъ остао само при оной науцы што е у школя научіо, а небы пріо искусство изъ практике леченя, и небы читао лекарске новине и кнѣге, о новимъ изобретеніямъ

лекарскимъ, и онъ бы бѣдно живіо съ своимъ лекарствомъ.

Пре 50 година была е Пешта сръбска варошъ, и najveћи трговци у нѣой были су Сръбљи, а садъ у првој класи нема ни єднога, а врло мало и у мањој одъ среднѣ а то е све зато, што су хтели остати верни своимъ старимъ обичајма, па не само што нису сами тели меняти альине по моди, но нису хтели ни у свое дућане доносити еспапе по моди, које светъ сваки данъ изобрѣтава, па дођоше Нѣмцы и Евреи, и отворише дућане съ еспапима по моди, а светъ оне модѣ па одъ нѣи кууе, па они добиваю, а наши остајше све натрагъ, докъ и не пропадоше.

Я знамъ єдногъ калпанціо, кои е правіо калпаке и добро живіо одъ свога заната, а кадъ ми остависмо оне калпаке и узесмо друге капе, а онъ садъ нема леба да єде, а да е поредъ калпака тео научити да прави и друге капе, онъ бы и данасъ одъ свога заната лепо живіо. А кождъ насъ овде има и неки паметни кои су за светомъ напредъ ишли, па и садъ одъ свои заната имаю лепу ползу и уживлѣнѣ. На примеръ, терзів су пре правили женске антеріе и цубета по оной форми. Како се онда носило, а садъ праве неке шкуртельчице и фистане по моди, а има иѣ кои су научили правити и мушке немачке альине па и они добро живе. Ето како е, ко иде напредъ за светомъ, а єно како е кои се држи све свога старога обичая и заната.

Ово исто односисе и на све класе люди па даже и на царства и на државе у свакомъ отношенію. На примеръ, коя се држава стара о изобретенію разны оружія и о военномъ искусствѣ, она свагда побеђава ону коя остае све при старомъ оружю, и при старомъ военномъ искусствѣ, па тако е и у политицы и у дипломацыи и у свему.

Ко зна, како смо ми стаяли пре 30 година и то сравни съ дапашњимъ станѣмъ нашимъ, мора признати, да смо и ми учинили велики напредакъ како у приватнимъ тако и у правительственнымъ отношеніямъ. Нашъ народъ е сада несравнено богатѣй него онда, нашъ народъ сада не сравнено више ради него онда, и има више цркви и школа и лепши кућа, има више учени свои синова и вѣри, има свое изображено свештенство, свое уређено правительство, судове началничества карантине и штати я знамъ, које све онда нѣе было, а тосе зове да е ишо напредъ за светомъ а нѣе остало натрагъ. Но требало бы да іошѣ болѣ напредъ корачамо, и могли бы, али намъ оскудѣваю средства къ тому, а то средство зове се новцы. Наше правительство, требало бы да стави народу предъ очі ову потребу, а народъ да му притече у помоћ съ онимъ средствомъ па да корачамо болѣ напредъ и да неостаемо натрагъ; ербо бы была греота, за наше потомство да натрагъ останемо кадъ смо мо-

ПОШТЕНА ПРЕВАРА.

гли напредъ ићи. Нашъ народъ или болѣ да рекнемъ ми, уживамо сво благодѣланіе свое слободе, мисмо дужни и све потребе и трошкове свога отечества подмиривати, да не остаемо у, сравненію съ другимъ народима онако као што самъ мало више казао за поедине люде.

Читамо у вашој Шумадинки дѣла школске комисије и допада намъ се яко, а найвише опомену за школу у којој се изображавати учители за нашу децу, но како се чув да недостаю приходи државни за расходе, а у лежеће новце кои се за сваки случай чуваю, не сме се дирати, онда тешко даћемо ту школу скоро видети, а то е штета, еръ колико годъ година е безъ тога прошло, и колико одъ садъ прође, у толико ћемо у тому оставити на трагъ одъ други народа, па коме грехъ на душу него нама. Я ћу баръ у толико скинути грехъ съ мое душе што самъ ово напоменуо, а проче ће зависити одъ обштегъ договора народнѣгъ. Я мислимъ да бы требало, да началничества при разрешиваню данка на ово опомену народъ, и да нѣново возраженіе доставе правительству, те да се овой потребе притече у помоћъ, може бити да нестой до народа што те потребе нема, него до правительства, што народу те потребе не предлагае. —

ИСТИНА.

Истина влада на небу, она осветлява землю, уселява правду, и управя светомъ. Она потврђава оно што е ясно, и обяснява оно што е тавно. Нѣомъ све добродѣтели достижу свое савршенство.

Истина прописуе дужности, одъ кои се нико ослободити не може. Она е новацъ кои увекъ пролази, горизонтъ кога никакви облацы помрачити не могу, море безъ пропасти, пристаниште безъ кораблекрушенія, цветъ кои нигда не вене.

Истина е подобіе вѣчногъ здравля и вѣчногъ живота. Она е раана увекъ здрава, сунце кое никадъ не залази, месецъ безъ помраченія, врата која се никако незатвараю, путь свима отворенъ.

Истина е уедно исто време постанакъ, вештвеность и средоточіе свою сила. Безъ нѣ, крѣпость бы была слабость; мудрость, раздразливость; умѣренность, лишаванѣ; правичность, неправда; смиренность, лицемѣріе; стрпѣніе, притворность; благодѣтельность, суета; богатство, сироманство; слобода, тиранство; любавъ, оскверненіе.

Истина е средоточіе чему све тежи, компасъ коимъ се цео светъ управя, лекъ противъ свію отрова, ладникъ подъ коимъ се све добродѣтели одмараю, нишанъ у кои сванѣй гаћа, и цѣль кою мало число постизава.

Ф. Х.

Ральіе путуюћи по Французской добе у Лионѣ безъ едне крайцаре. Радъ е было да иде оданде у Паризъ али нѣ имао да плати ни подвозъ ни свой дугъ у гостялиницы. Нужда е найвећа наука и изобретателька. Онъ узме четири мала стакленцета, и свако напуни съ водомъ и мете помало приногъ шефера те вода пожути, па онда добро запечати, и на едномъ стакленцету напише: „Отровъ за краля“ на другомъ „отровъ за кралицу“ а на друга два напише „отровъ за принцеве.“ Кадъ съ тымъ буде готовъ, а онъ онда изађе изъ себе, а остави поменути стакленцета. Кадъ господаръ гостялинице уђе у нѣгову собу, и опази она стакленцета, одма пошлѣ по полицію и по докторе; — кои свы едногласно гледаюћи и мућкаюћи стакленцета признаду и увѣре полицію, да е то најячій отровъ, одъ когъ се не може ни по сата живити. Потомъ Ральи-а и све нѣгове ствари спреме на колыма у Паризъ. То е онъ и хтео. Кадъ дођу предъ краля, Ральіе призна да е изъ нужде морао преварити съ тымъ Полицію да га само у покривенымъ колыма до Париза допрате, и за сведочанство, узме и попіе сва четири стакленцета и оде кући.

ДОМАЊЕ НОВОСТИ.

— У засѣданію школске комисије прегледанъ е земљвидъ (карта) Србіе, кои е Госп. Јов. Миленковићъ у рукопису предложіо, и на којој е онъ выше година прилжно и по собственомъ увереню и искуству радіо. На истомъ земљвиду окружіа су точно ограничена, и на свое срезове раздѣлена, главны брегови, све реке, села и вароши означене, тако да е комисија тога мнѣнія, да за сада нема точніегъ земљвида Србіе кои бы се могао за основне школе поредъ Земљописа препоручити. Истѣй земљвидъ повраћенъ е да га поменути господинъ доврши и да га потомъ школской комисији на разсмотреніе и печатню уступи. — Госп. П. Радовановићъ предао е школской комисији на прегледанъ свое дѣло, подъ именовъ: „Обшча знаня“ која е по плану быв. одбора саставіо, за употребленіе у основнымъ школама, и у обште за сваку класу людій. Комисија одабрала е подкомисию која ће исто дѣло прегледати и свое мнѣніе о нѣму изрећи. — Потомъ предао е Госп. М. Спасићъ Рачуницу, за све разреде селски и грађански основны школа; кое е такође предато другой подкомисији, на прегледанъ. — Потомъ е „земљописъ турецкогъ царства“ за основне школе састављенъ одъ Госп. І. Гавриловића, прочитанъ у пуномъ засѣданію, истѣй земљописъ примљенъ е едногласно, а опредѣлену награду одъ 25. цесар. дуката, нѣ хтео поменути господинъ примити. него е уступіо исту на трошакъ за печатанъ земљвида Србіе. — Далъ, поменуо е

Госп. Спасићъ, а и свѣ су членови били тога мнѣ-
нїя, да се ученицыма больимъ како по основнымъ
школама, тако и у гимназїи и у полугимназїама,
приликомъ годишњи испита књиге ради побуђенїя
къ прилѣжанїю покланїю. Комисїя изабрала е и
опредѣлила књиге, коє ће быти свакомъ разреду
сходне возрасту и науки. За то за садъ узете су
књиге коє е друштво србске словесности издало.

— Пожаревљани сложили су се да издржаваю
едногъ лекара за саму варошъ, те цѣли ради сло-
жили су се да установе еданъ фондъ одъ когъ ће
сѣ интересомъ плаћати себи доктора, и као што
намъ дописатель явля већ е на ту цѣль скупљно
преко 500. цесар. дуката.

— Други дописатель пише намъ изъ Пожа-
ревца и явля намъ да е читалиште Пожаревачко
са свымъ престало. Оно е установљно 1847. го-
дине, а садъ е пропало найвише сѣ тога што се
брой плаћаюћи членова умалио. Новине, књиге и
остале ствари коє су припадале читалишту преда-
те су примирителномъ суду и школи. (Млоги ће
по овимъ дописыма помислити да Пожаревљани ста-
раю се више за лѣкара кои стомакъ лечи, него за
читалиште и књиге, коє срце и душу лече, но мы
увѣравамо свакогъ да што се тиче просвете и во-
лѣ къ напредку и читаню, Пожаревацъ стои у пр-
вомъ реду окружны места, то морамо признати, или
гледали на брой уписника на књиге и на новине,
или на уређене основне и *приватно* заведене школе.)

— Изъ Зайчара являю намъ да су овы дана
убили опетъ одну белу лисицу. (Камо срећа да
можете све побити.)

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— У целомъ свету спољашњи миръ и тишина
влада, нигди рата, но сва обстоятелства и предмети
кои сада занимаю диплоте, тамо амо често трчанѣ
куруира, преправљанѣ войске увѣраваю насъ, да е
сада найвећи ратъ по кабинетима. Грчка стваръ
їоштъ нїе свршена, а и стваръ Швайца, а такође
и Мађарске и нѣны бегунаца, може се улести у
свако доба у европску политику, ако и каква об-
стоятелства или разпре потребу.

— Садъ Грчка стои у врло рѣавомъ станю,
политика и їогунство Лорда Палмерстона упропа-
стила су нѣну финансию. Распра се повела свега
око 2. милїона драхми, а садъ већ износи штета
грчкогъ народа сбогъ енглезкогъ блокираня на 30.
милїона драхми. Државни приходи Грчке износили
су прошле године на 17. милїона драхми, а ове го-
дине едва ће 8. милїона изнети.

— Млоге новине говоре да ће президентъ фран-
цуске републике дати оставку, и допустити да бу-
де други новъ изборъ. Ако буде тако, онъ ће са-
мо зато учинити то, што е сигуранъ да ће нѣга о-
петъ избрати, и тако тымъ новымъ изборомъ са-
мо бы се већма укрепио.

— Брой књига коє су само о догађаима про-
шле две године у Француской, Итали и у Немач-
кой печатане, износи већ преко 150 комада.

— До конца Юнїа бы ће телеграфическа ли-
нїя до Загреба готова, коя ће Бечъ Триестъ и За-
гребъ сѣдинити.

— На место забранѣногъ „Славенскогъ Юга“
излазе сада: „Югославенске Новине у Загребу. Из-
давательи су браћа Жупани, а учредникъ е Јосипъ
Дворанићъ. Изъ првы броева нисмо могли заклю-
чити, оће ли се држати онога правца, когъ е се др-
жао Славенскїй Югъ.

— У бечкимъ новинама читамо саме пресуде
военогъ вавредногъ суда, на смртъ, коє после царъ
помилує са вѣчнимъ или привременымъ затворомъ
у гвожђу или безъ гвожђа.

— Царъ бечки послао е по Дру Шпицеру
своє портре кралоу прайскомъ, и за те велике за-
слуге добыо е Шпицеръ одъ краля прайскогъ ор-
денъ црвеногъ орла.

— У Ерделю говећа болестъ свирѣпствує у
найвећемъ степену, и люди су сѣ тога много више у
бризи него лане кадъ е колера была, еръ се бое
да ако иста болестъ їоштъ тако узтрав, онда неће
имати лепе супе.

— Све славенске Новине фале се да ће вое-
на граница припасти своимъ долежењимъ државица-
ма, сѣ некимъ условїама.

— Управитель Мађарске Хайнау явио е да ће
царъ опростити свыма онымъ офицерыма кои су
были пензїонирани па се приватили мађарске буне.

— Андриа Шумахеръ учредникъ Генгенварта,
написао е у свомъ затвору у тврдинѣ куфштайну
еданъ лепъ романъ, кои ће се скоро печатати. О-
датле видимо да бечка полиция затвара учреднике
изъ велике любви къ просвети, да у затвору на
миру и тишини пишу књиге.

— Славенско друштво у Триесту почело е
издавати месечный часопись подъ именовъ: „Идран-
скїй Славянъ,“ и свака свезка износи три табака
месеца марта изашла е прва свезка, на истомъ ча-
сопису повећой части раде словинцы зато већа
часть и написана е словенскимъ езыкомъ, но има та-
кође и србски ствари србскимъ езыкомъ написани
само што е латинскимъ словыма печатано. Тай часо-
пись са свымъ е књижеванъ, и по гди што о трго-
вини говори. Учредникъ е С. Рудмашъ.